

látható az éden: a mezítelenségek nagy játéka és tánca...

De villan a fény és megjelenik a színen az anciem régime kora. A nagy forradalom előtti „boldog élet”, amikor a Napkirály udvara talpig selyemben-báronyban járt-kelt Versailles parkjaiban, hallgatott andalító muzsikát, szerelmi dalt és a leánderek között szerelmi vallomást. Ez a program csúcspontja, kosztümökben elkápráztató; itt az udvar, a mult erkölceiben is mindenek fölött áll, mert XIV. Lajos korában csak a masamód ruhája nyílt ki úgy, hogy az előkelőségek láttára kibuggyant a rózsaszín keble — a többiek csak vonultak mint a pávák, hogy részt vegyenek az udvari koncerten, a „nagy énekesnő” bemutatkozásán.

„Szép kor volt a Napkirály kora”.

Ezt úgy sóhajtották el itt is, mint Versailles-ben a múzeumőr, aki fölényesen magyarázta a szemlélőnek Mária Antoinette hálószoba-titkait, a Napkirály dolgozószobájának intim dolgait s utána szemrebbenés nélkül kinyújtotta az előbb lenézett idegenek elé a kezét és számolta a tenyerébe hulló frankok formájában az elismerést...

A kabaréban a pénz nem így hullik a művésznők és a művészek kezébe.

Másutt és másképp.

De azon se kell csodálkozni, hogy a néger, itt a kabaréban is, ajtonálló néma fakír, aki színes bőrével csak dekorumnak jó, hogy Veronika Bell chanson-éne-

kesnő virtuóz számaihoz szép, gyarmati háttérrel adjon.

A művészet és cirkusz határán mozog az attrakció. Alig hogy a félig meztelen vagy csaknem egészen meztelen művésznő művészetébe belefeledkeztél, következik a cirkuszi trükk: a csillár helyéről egy valódi helikopter ereszkedik le a nézőtér kellős közepébe és kiszáll belőle a csillogó ruhába öltözött csillag: a mulatt szépség, akinek fekete szépségéhez valamit már a fehér vér hozzáadott. Fölcsattan a dal, olyan szépen, amilyent eddig még nem hallottunk, elkápráztatja a hallgatót, bámulatba ejti, hogy ennyi művészet és ennyi báj lehetséges egy kabarérevuen!...

„Ez a ma. A többi mind a mult: XIV. Lajos és Napóleon kora, teljes fényében él a színpadon, megelevenedik, megtéveszt és igéz, de amikor kilépsz az utcára, elébed toppan ismét a jelen és kissé keserű fintorral látod, hogy ami belül tündökölt az csak kabaré...”

És a nappal és az éjszaka életéből is kicseng a nagy baudelairei kórus hangja:

„Panem et circenses!”

S z a j n a p a r t o k

A művészet magas csúcsai is itt találkoznak.

A világ minden tájáról betéved Párisba a művész. S amit magával hoz onnan,

Paris, 1954.

Hangya András

Hangya

Bastille emlékműve